

PRESENTACIÓ

La darrera vegada que *Analecta Sacra Tarraconensia* dedicà algun dels seus volums a un congrés fou en 1994 en ocasió del Primer Congrés d'Història de l'Església Catalana, celebrat a Solsona, dels dies 20 al 23 de setembre de 1993, coincidint amb el IV Centenari de l'erecció de la seva diòcesi. Els seus organitzadors foren la Facultat de Teologia de Catalunya, la Biblioteca Balmes i l'Arxiu Diocesà de Solsona.

Ara, la Biblioteca Balmes –que es trobava en germen justament en 1909– ha estat també l'organitzadora de les Jornades sobre la Setmana Tràgica junt amb la Sociedad Estatal de Commemoraciones Culturales, celebrades a Barcelona, dels dies 5 al 7 de maig de 2009, amb motiu del centenari d'aquells fets. En les pàgines que seguiran hi trobareu a més les entitats que han col·laborat en la seva celebració.

A la ciutat de Barcelona, on més incidència tingueren les diades de finals de juliol i principis d'agost de 1909, han florit moltes iniciatives per commemorar aquells fets. La inicial semblen haver estat les Primeres Jornades internacionals sobre el conflicte marroquí i la Setmana Tràgica que organitzà també, al mes de maig, la Universitat Pompeu Fabra. En seguiren moltes d'altres. Segons el programa d'activitats, ofert a finals d'abril d'enguany per l'Ajuntament de Barcelona, Institut de Cultura, n'hi havia previstes una dotzena de diversa consistència. Aquest mateix Institut de Cultura donava la referència almenys d'altres setze activitats més sorgides arran de l'Any Ferrer i Guàrdia, organitzades per la Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia. N'hi hagueren d'altres que no figuren en les anunciades per l'Ajuntament de Barcelona, com les del cicle Joan Maragall i la Setmana Tràgica, de la Fundació Joan Maragall, de Barcelona

La Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia tenia previst de publicar

les actes, a mitjans de 1910, dels esdeveniments d'ordre més acadèmic que pensava de promoure. El mateix volia fer el Centre d'Història Contemporània de Catalunya i el Museu d'Història de Catalunya, que havien donat vida a unes altres Jornades sobre la Setmana Tràgica, i que tingueren lloc al Museu d'Història de Catalunya, de Barcelona, els dies 28 i 29 de maig.

Sembla que la nostra revista sigui la primera a donar a la llum de la impremta els reports presentats en els diversos actes d'aquest any sobre la Setmana Tràgica. Nosaltres oferim tant els que foren llegits en les nostres Jornades, com diverses comunicacions destinades a la publicació. Podríem dir doncs que les activitats de la Biblioteca Balmes i de la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales han cristal·litzat en un veritable congrés tant pel nombre de distingits investigadors i l'alçada dels reports encarregats, com per les actes i les comunicacions que podeu veure ja impresos.

L'Arxiu Nacional de Catalunya, que ha fet una exposició, a Sant Cugat del Vallès, Memòria gràfica d'una revolta: la Setmana Tràgica a Catalunya, juny-octubre 2009, l'ha complementat magníficament amb la publicació de fotografies i altres documents de l'esmentada exposició junt amb diversos articles de recerca, entre els quals n'hi dels investigadors qui formen part del consell de redacció d'*Analecta Sacra Tarraconensia*. La mateixa Direcció de l'Arxiu oferí un avenç de la Memòria gràfica d'una revolta mentre se celebraven les jornades a la seu de la Fundació Balmesiana.

Podríem assenyalar les principals aportacions que ha suposat la celebració de les Jornades sobre la Setmana Tràgica, el resultat de les quals, ara publiquem. Això ho podreu veure en les pàgines interiors. En reblaríem tanmateix sols tres. La primera és la desmitificació de Ferrer i Guàrdia, que ha estat proposada des del respecte a la veritat de la història per diversos historiadors. Una altra podria ser la pervivència de la nostra Setmana Tràgica en aquella que porta el mateix nom i que tingué lloc a Buenos Aires, en 1919, amb catalans escàpols d'Espanya arran de les jornades de 1909. La tercera és la investigació efectuada sobre aquest episodi històric a l'Arxiu Secret Vaticà.

Des d'aquí agraïm tots els qui prengueren part a les nostres Jornades i als lectors que llegiran llurs conclusions. De manera especial, hem de remerciar el doctor Josep M. Sans Travé, que acceptà de concloure l'acte final del dia 7 de maig en absència de monsenyor Sergio Pagano, prefecte de l'Arxiu Secret Vaticà, indisposat en aquelles

dies, i que tingué l'amabilitat d'adreçar un text als participants del congrés. Uns mots, els del prefecte, plens de sentiments de pau i de concòrdia.

Lamentablement, en l'escaiença del centenari de l'inici de la Setmana Tràgica, la Balmesiana sofrí, junt amb vint-i-dues esglésies barcelonines, uns lleus atemptats en forma de pintades i coses per l'estil. El cardenal arquebisbe de Barcelona, monsenyor Lluís Martínez Sistach, en una nota de premsa, es planyí per aquells actes i els qualificà de sobrers en una societat democràtica en què, precisament per això, ha de respectar la llibertat religiosa i d'expressió.

Tant de bo, que les Jornades sobre la Setmana Tràgica, de la Biblioteca Balmes, i potser ara amb la publicació de les actes hagin projectat prou llum per a uns quants anys en el camp de la historiografia i contribueixin –com ho expressà també el cardenal arquebisbe de Barcelona en la inauguració de les Jornades– a superar el passat, a bastir plegats una societat més justa, més lliure i fraterna.

RAMON CORTS I BLAY, prev.
Director d'*Analecta Sacra Tarraconensia*